

CONSTRUINT VALORS

Dirigit a: Educació Secundària (3 i 4 ESO)

Un programa d'EpTS/ApS de:

medicusmundi
mediterrània

Amb el suport de:

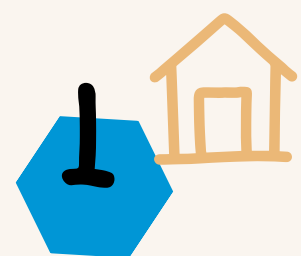
**Conselleria de Famílies
i Afers Socials**

Direcció General
de Cooperació i Immigració

La Direcció General de Cooperació no és
responsable dels continguts dels materials elaborats
per l'entitat en el marc del projecte finançat.

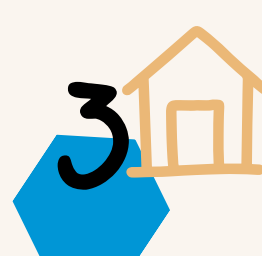
Cronograma

Introducció al
projecte i
presentacions.
El punt de partida:
**el model de
producció global**
(2 hores)

**Impactes
eco-socials del
model consumista**
(2 hores)

**Aprofundim:
Impactes
eco-socials**
(1 hora)

**Actors, solucions,
accions col·lectives i
agencies**
(1 hora)

**Visita d'agents
socials** i indagació
creativa de solucions
de futur
(2 hores)

Acords grupals

BON TRACTE / DISCRIMINACIÓ

ACORDS DE COMUNICACIÓ
(NO VERBALS)

RESPECTE DEL TEMPS

DISTRIBUCIÓ DE ROLS

PARTICIPACIÓ

DISFRUTAR

El cicle dels aparells electrònics

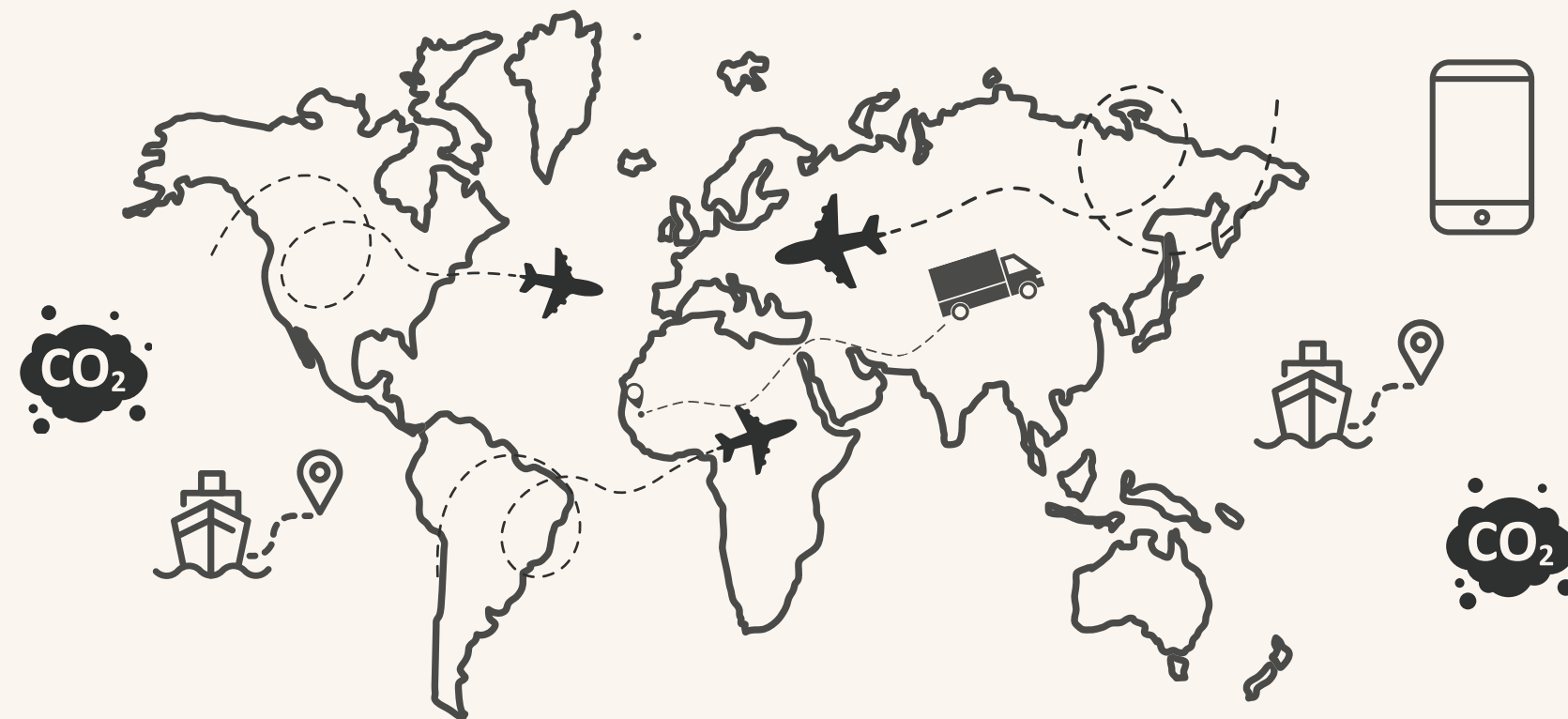
RECORDEM...

CADENA DE PRODUCCIÓ GLOBAL

EXTRACCIÓ
MATÈRIES PRIMERES

FABRICACIÓ I MANUFACTURA

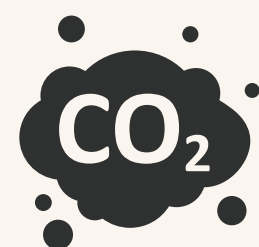
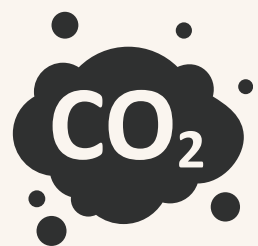
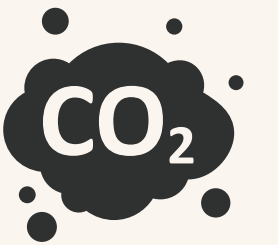
DISTRIBUCIÓ

CONSUM

REBUIG

Quins impactes socials i ecològics s'associen en la cadena de producció d'un mòbil?

RECORDEM...

”

EL CICLE DELS APARELLS
ELECTRÒNICS:
IMPACTES ECO-SOCIALS
DELS HÀBITS DE
CONSUM

El cicle dels aparells electrònics

CINC CÈNTIMS DE TEORIA!

LES PREGUNTES IMPORTEN!

- Perquè comprar un mòbil d'última generació ens fa feliços?
- Creis que el consum d'aparells electrònics és igual en tot el món?
- Consumim més del que necessitem?
- Què fem amb les deixalles electròniques?
- Quins impactes ambientals i socials s'associen al consum d'aparells electrònics?

El cicle dels aparells electrònics

MODEL DE PRODUCCIÓ CAPITALISTA:
LA CULTURA DEL CONSUM

Perquè comprar un mòbil d'última generació ens fa feliços?

**Quines
emocions us
transmet
l'anunci?**

<https://youtu.be/8ZPGO8FxEIY>

El cicle dels aparells electrònics

Perquè comprar un mòbil d'última generació ens fa feliços?

Cultura **consumista** dels països enriquits

↪ **Indústria de la publicitat**

La **possessió d'objectes** materials vinculat a la **felicitat, benestar emocional i estatus social**

Necessitats artificials > Adicció a la moda

**MODEL DE PRODUCCIÓ CAPITALISTA:
LA CULTURA DEL CONSUM**

Però...

“No es pot culpabilitzar a la gent de ser un comprador compulsiu, perquè vivim en un model socioeconòmic que **necessita, i per tant genera, aquest tipus de consumidors**. Al final, ens comportem així perquè convé que ens comportem així, perquè el model funcioni el consum no pot parar” (Quintanilla, 2015)

El cicle dels aparells electrònics

La desigualtat comença en el consum,
però ... de qui?

“**Europa** lidera el rànquing de generació de residus electrònics amb **16,2 kg per persona**. Àsia i Àfrica estan molt per darrere amb 5,6 kg i 2,5 kg”

Els **10 països** que generen més **kg de residus electrònics per persona** són: Noruega (26), Regne Unit i Irlanda del Nord (23,9), Suïsa (23,4), Dinamarca (22,4), Austràlia (21,7), Països Baixos (21,6), Islàndia (21,4), Austràlia (21,7), França (21), Estats Units (21)” **Espanya (19)**.

“L’augment progressiu es deu principalment a l’increment de les taxes de consum d’aparells electrònics, els curts cicles de vida i les escasses opcions de reparació”

Font: Observatori Mundial dels Residus Electrònics 2020

DESIGUALTATS GLOBALS EN EL
CONSUM

El cicle dels aparells electrònics

REEMPLAÇAMENT I OBSOLESCÈNCIA PROGRAMADA

Dissenyar productes per a tenir una vida útil limitada

Les empreses que practiquen l'obsolescència programada busquen **maximitzar els seus beneficis**

Fomenten la **compra repetida i constant** de nous productes

Les estratègies de màrqueting i publicitat promouen una **cultura del consumisme**, on la possessió dels últims productes tecnològics s'associa amb estatus i felicitat

Contribuint a un **cicle insostenible** que no respecta els límits ecològics del planeta

El cicle dels aparells electrònics

RESIDUS ELECTRÒNICS

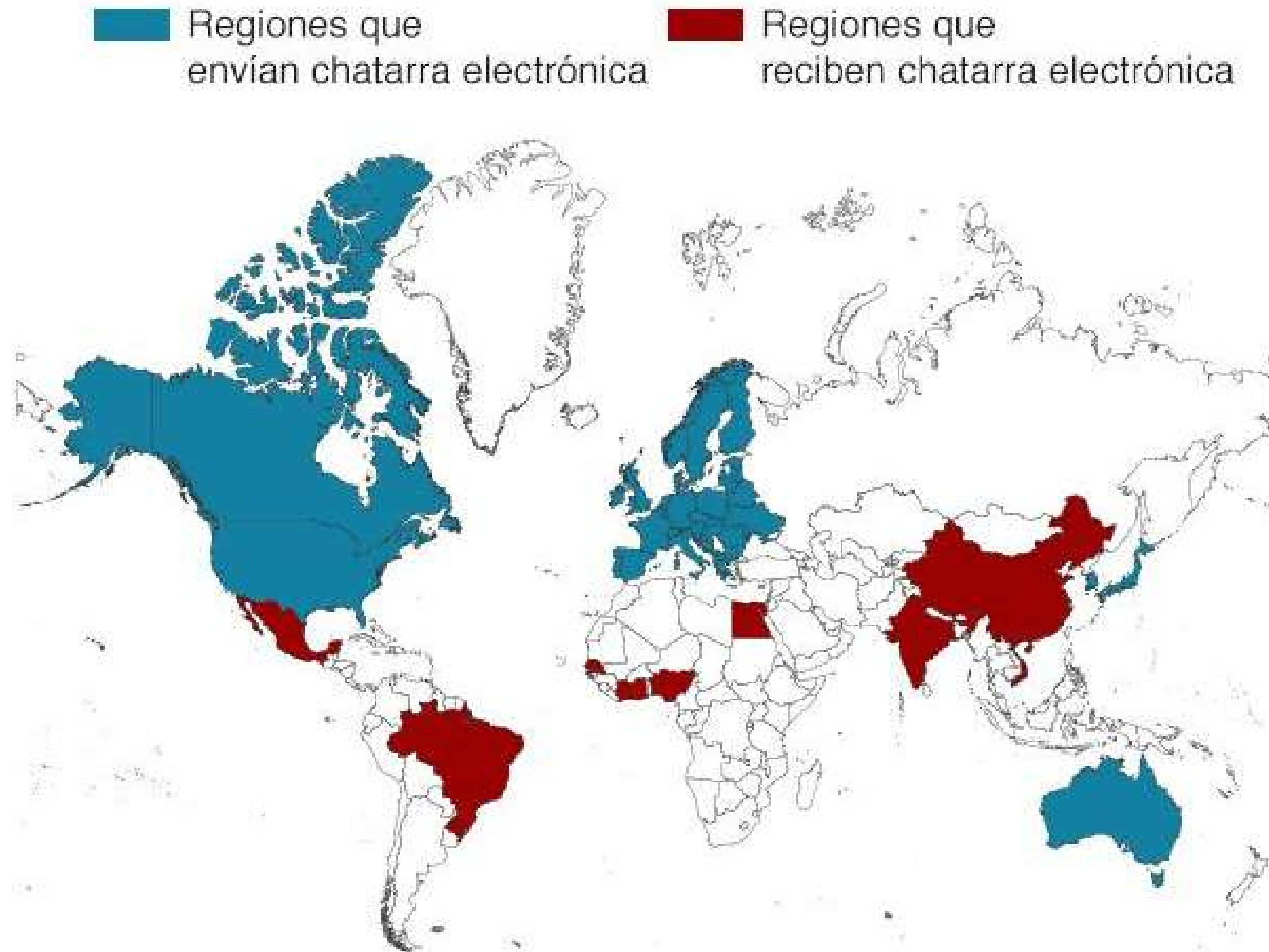
“Al 2018 el món va generar **48,5 milions de tones** d'escombraries electròniques, una xifra que equival al pes de tots els avions mai construïts”

“Prop de la meitat està formada per dispositius personals, com a computadores, pantalles, telèfons intel·ligents, tauletes i televisors”

...i amb tots aquests residus electrònics, què fem?

Sols el **20%** d'aquests residus són reciclats

RESIDUS ELECTRÒNICS: IMPACTES SOCIALS

Sovint, els residus electrònics acaben en països amb poca o cap legislació sobre el reciclatge o gestió de residus

Normalment l'enviament de material electrònic usat en aquets països es denomina “**reduir la bretxa digital**” com Ghana, Nigeria o India...

Pero entre el **25% i el 75%** dels “béns de segona mà” importats a Àfrica **no poden ser reutilitzat**

DESIGUALTATS GLOBALS DELS BENEFICIS I IMPACTES

A Ghana, Greenpeace va documentar l'existència de residus electrònics de **marques europees, japoneses i estatunidenques**

Les etiquetes van revelar que venien de diverses organitzacions, entre elles l'Agència de Protecció Ambiental dels Estats Units

A Agbogbloshie (Ghana) es troba un dels abocadors de residus electrònics més grans del món

DESIGUALTATS GLOBALS DELS BENEFICIS I IMPACTES

Juego de culpas

"Como país fingimos que no queremos basura electrónica, pero no tenemos leyes que impidan que entren productos de segunda mano". Es pura hipocresía"

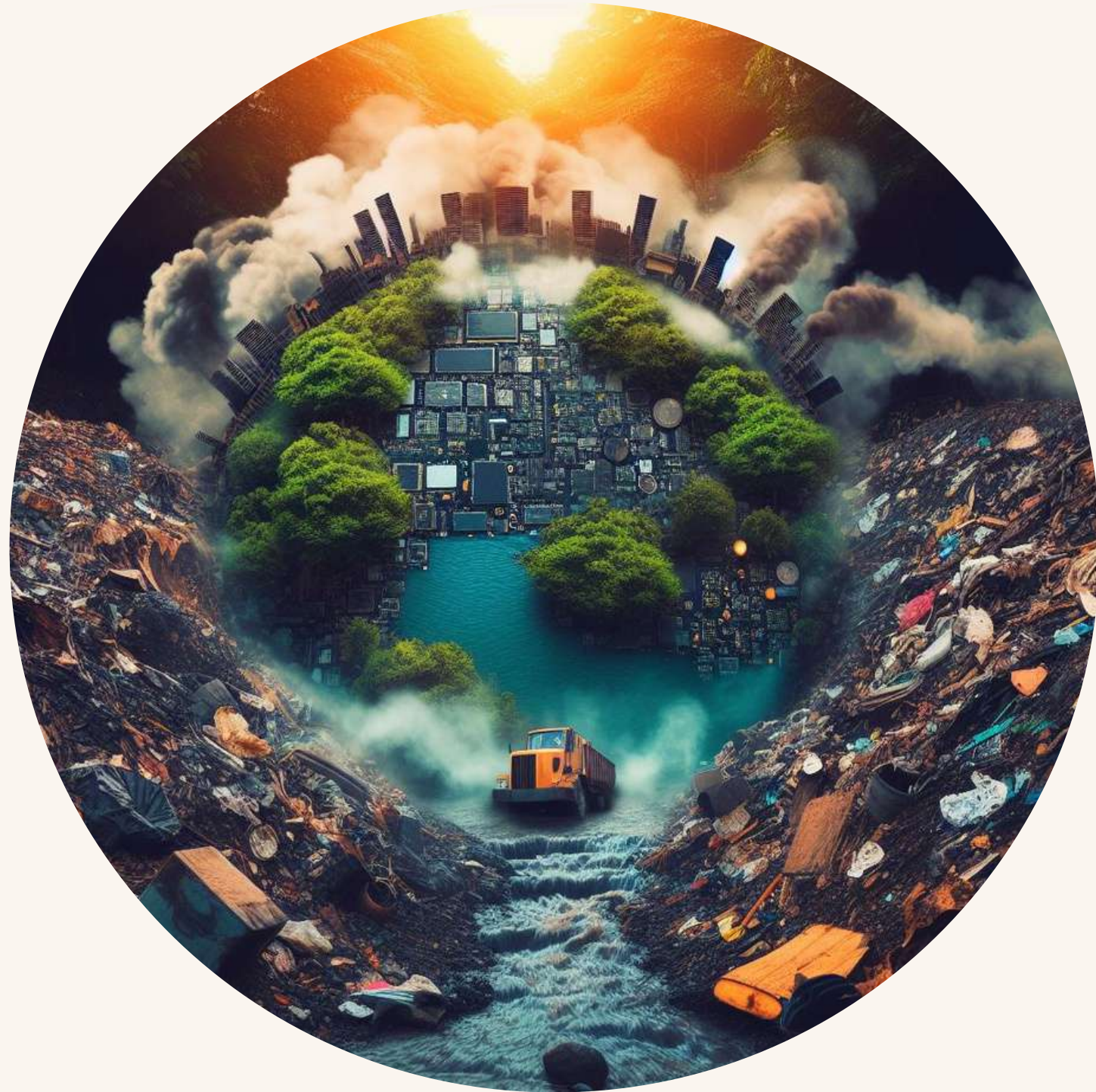
rtve RTVE.es / Nov 28, 2018

El tràfic il·legal de deixalles **electròniques** amaga després de sí un brut negoci de suculents beneficis, on el límit de la legalitat s'esvaeix entre els països importadors i exportadors

"Les coses arriben de la **Unió Europea** i t'adones que les seves duanes, els seus controls fronterers, la policia, tots ho veuen i ho permeten", afirma el director del Departament d'Indústria de Ghana

El cicle dels aparells electrònics

RESIDUS ELECTRÒNICS: IMPACTES ECOLÒGICS I SOCIALS

Què succeeix si acaben en
abocadors i no es gestionen de manera segura?

- ↪ Substàncies tòxiques nocives poden **filtrar-se cap al sòl**
- ↪ A través de la pluja, l'aigua s'infiltra a través del sòl, arribant a **rius, llacs o aigua subterrània**

Gasos d'efecte d'hivernacle i crisi climàtica

En els abocadors comença la seva descomposició, alliberant metà

Algunes vegades es **crema**, alliberant diòxid de carboni

- ↪ Causant l'escalfament global

Amenaça la salut humana

Malalties associades a la inhalació de les substàncies tòxiques

El cicle dels aparells electrònics

CONSUM I CREIXEMENT

“Per tal que pugui haver-hi països que sobrepassen per molt el consum que li permeten els seus territoris ha d'haver-hi altres països que funcionin com una gran mina i un gran abocador.
(...)

Per exemple, si totes les persones que estan en el planeta terra consumissin com la mitjana d'una persona de l'estat espanyol, **farien falta més de tres planetes**”

Yayo Herrero - El mito del crecimiento

https://www.youtube.com/watch?v=8Mt5CKc9_yM

El repte de LEGO!

El
**consum de
pantalles** als països
enriquits

**Desigualtats
globals** en la
producció de
residus electrònics

**Impactes ecològics
i socials** dels
residus electrònics

Fem grups de 3. Algunes indicacions:

- Tenim 10 minuts per debatre la idea.
- No és possible l'intercanvi de peces de LEGO entre grups.
- És possible repartir tasques i rols (el que construeix, el que cerca fitxes, el que redacta el breu relat de la maqueta, etc)
- Les “peces especials” tenen un funcionament “especial” ;)
- Teniu uns 40 minuts per elaborar la vostra maqueta.

EL REPTE
I LA SELECCIÓ

Selecció de la maqueta amb el
relat més original

BIBLIOGRAFIA

Forti, Baldé, Kuehr y Bel (2020). Observatorio mundial de los residuos electrónicos 2020

https://residuoselectronicosal.org/wp-content/uploads/2021/03/GEM_2020_Spanish_final_pages-1.pdf

Greenpeace (2008). Envenenando la pobreza. Residuos electrónicos en Ghana.

<https://archivo-es.greenpeace.org/espana/Global/espana/report/contaminacion/envenenando-la-pobreza.pdf>

RTVE (2018). Documental: Juego de culpas

<https://www.rtve.es/television/20181128/juego-culpas/1844920.shtml>

**GRÀCIES PER LA
VOSTRA PARTICIPACIÓ**

Margalida Ferrer - Tècnica d'EpTS de
Medicusmundi Mediterrània